Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Flores vltimarum voluntatu[m] non sine sudore collecti p[er] d[omi]n[u]m Rolandinu[m] Bononie[n]sem Juris vtriusq[ue] p[ro]fessore[m] opti[m]e meritu[m] Annexo in calce peculiari quoda[m] ...

Rolandinus <de Passageriis>

Parrhisiis, 1514

De formandis dispositionibus circa tutores quibus [...] institut heredibus [...]. Rub. liiii

urn:nbn:de:bsz:31-115460

Visual Library

detrahendi falcidiã de legatis. Rubrica.lii.

Intẽdit i hac pte
ꝓducere pñs opuſculuʒ
formas diſpoſitionũ illarũ
de q̃bus actuʒ fuerit quinto capi
tulo i añcedẽtib⁹ rõnib⁹ theorici
documẽti. Hʒ heres ex lege falci
dia hoc bñficiũ vt ſi legata vires
hereditatꝫ excedãt poſſit ꝺ eis de
falcare tm̃ vt apꝺ eũ remaneat ite
gra q̃rta: niſi teſtator eivetuerit ꝺ
trahere falcidiã de legatꝫ qꝺ ſi fe
cerit ita ſcribes poſitis oib⁹ ſub-
ſtitutionibus preſciens modũ pr̃i
monij et ignarus/ ꝓhibuit expreſ
ſim detrahi falcidiam de legatis.

Additio. Probat̃ hec forma i
auc. ſed cũ teſtator. C. ad. l. falci-
diã. An aũt ⁊ qñ p̃ſumat̃ teſtator
ſcire vel ignorare vires pr̃imonij
dixi. ſ. in rubri. de fal. detracti. a
teſtatore facta ꝓhibitiõe. Ge.m.

De formis alienatio nis ꝓhibite a teſtatore alicuius rei. Rubri.liii.

Teſtator ꝓhibʒ
aliq̃ñ alicui⁹ rei vł re
rũ alienationem vſq;
certũ tp̄s: aliq̃ñ ꝟo i ꝑ
petuũ. Si ad certũ tẽ
p⁹ alienationẽ vetuerit ſuadeaſ ei
vt penã adijciat hoc mõ. Itẽ di-
cto vł dictꝫ heredib⁹ ſuis ꝓhibuit
tal' dom⁹ vł p̄dij alienationẽ ⁊ lõ-
gi tp̄is locationẽ vł ꝯceſſionẽ quſ
q; ꝯpleuerit. xxv. ãnũ ſue etatꝫ vł
vſq; ad. x. vł. xx. ãnos poſt obituʒ
ip̄i⁹ teſtatorꝫ: ꝙ ſi ꝯtra fecerit ip̄ʒ
vł ip̄os heredes ſuos pene cã dã
nauit in. c. librꝫ p̄ſtãdis ab eo tali
mõaſterio vł pſone iure legati. Si
ꝟo i ꝑpetuũ ꝓhibeat tũc erit aſſi-
gnãda pſõa cui⁹ grã fiat ꝓhibitio
hoc mõ. Itẽ ꝓhibuit oĩno ⁊ i ꝑpe
tuũ tal' dom⁹ vł turrꝫ ſiue taliũ re
rũ alienationẽ/ diſtractionẽʒ lõgi
tp̄is locationẽ/ ⁊ ꝯceſſionẽ ⁊ oẽʒ ꝯ
ctũ ⁊ actũ ex q̃ alienatio ſeq̃ret̃ vł
q̃ i fraudẽ alienatiõis p̄ſumet̃ fie-
ri: vł p̄ſumi poſſʒ. Et hoc iõ q̃ vo
luit ꝗ rẽ vł res ip̄as i poſteros ⁊ li-
beros ei⁹ mares ex linea maſculi
na ⁊ ex eoꝝ eis i ꝑpetuũ deſcẽdẽ
tes ꝑuenire Et ſi placeret teſtato
ri poſſʒ ita addere/ ꝙ ſi aliq̃ñ ꝯtige
rit vt nemo ex ip̄is ſupſit vł appe
at tũc voluit rẽ ip̄aʒ i tale mõaſte
riũ ꝑuenire ea tñ lege ⁊ ꝯditiõe vt
nulla rõne vel cauſa poſſit in ꝑpe
tuũ alienari De hac ꝓhibitiõe di
ctũ eſt. ſ. i rubri. de alienationis a
teſtatore facta prohibitione.

De formãdis diſpoſitiõib⁹ circa tutores q̃-b⁹ pupillꝭ inſtitutꝭ heredib⁹ ꝓuidet̃. Rub.liiii.

Quoniã plerũq;
teſtator magꝫ de tuto
re a ſe ꝓuiſio/ q; ꝺ legi
tio ⁊ datio ꝯſidit: bo-
nũ eſt ꝙ tabellio teſta
torem ſollicitet vt pupillis inſtitu
tis heredibus de tutore prouide-
at: quod ſi facere voluerit ſub hac
forma ſcribetur. Tutorem vel tu
tores p̄dicti vł p̄dictorũ filioꝝ vł
nepotũ ei⁹ Pe. ⁊ Ia. pupilloꝝ nõ
tm̃ natoꝝ ſʒ etiã poſthumoꝝ eẽ vo
luit ⁊ diſpoſuit dñaʒ. B. ei⁹ vxorẽ
⁊ dñaʒ. A. ei⁹ matrẽ ⁊. F. ei⁹ fra-
trẽ Et ſi teſtator reliquat tutorẽ
eũ q̃ nõdũ. xxv. ãnũ etatis ſue cõ-
pleuerit/ poterit prouidere de alio
iterim ſub hac forma. Predictoꝝ
aũt filioꝝ ſuoꝝ pupilloꝝ tutorẽ eẽ
voluit, Ia. quſq; An. fili⁹ ſu⁹ ꝯple
uerit xxv. ãnũ: quo ſubſecuto ip̄i⁹
Ia. tutele officiũ deſinat/ ⁊ ex tũc
An. icipiat eẽ tutor. Vel ſic/ tuto
rem eſſe voluit. An. fratrem eius
poſtq; compleuerit. xxv. annum
ſue etatis iterim aũt Ia. ſi tutor

Si vero tutoꝛes ibidez pꝛeſentes
inſtent ſe ab inuentarij cõfectione
et a reddēda ratiõe adminiſtratio
nis abſolui: ⁊ hꝰ teſtatoꝛ vult/ſub
iunges/abſoluēs et liberās pꝛedi
ctos Ja.⁊ An. ab inuentarij cõfe
ctiõe/ac ēt ab adminiſtratiõis ſue
reddenda ratione quinimo pꝛohi
bet eos inuentariuz facere/ et ad=
miniſtrationis reddere rõnē. Ue
rū qꝛ talis abſolutio ſemiplena ē:
ideo tutoꝛes aliqñ ſapientū conſi=
lio infoꝛmati petunt ſe plene a te=
ſtatoꝛe abſolui/adeo vt nullū poſ/
ſit in eos vel in eoꝛū heredes peri
culū redūdare : qbꝰ ſi teſtatoꝛ aſſē
ſerit ita ſcribes. Tutoꝛes aūt pꝛe=
dictoꝛū Ja. et. N. filioꝝ ſuoꝛū pu
pilloꝝ eſſe diſpoſuit. B. T. ⁊. M.
nolēs et oĩno vetās eos iuramen=
tū p̄ſtare/inuentariū facere/acce=
pta ⁊ data ⁊ cuiuſqꝫ geſtionis eo=
rū actus in ſcriptis redigere/reda
ctos oſtendere. itē rationē admini
ſtrationis eoꝛū aliquo tēpoꝛe red=
dere vel exhibere. a quibus oĩbus
et ſingulis/et ab omni lege tutele
ipſos ⁊ eoꝛū heredes liberauit pe
nitus et abſoluit: dānans ſuos he
redes ne aliquid ab eis petant: vl
exigant : et ne aduerſus eos ſuas
pꝛedictis occaſionibus exerceant
actiones. ⁊ ſi p̄dicti. B. T. ⁊. M.
aut heredes eoꝝ occaſiõe p̄dicto=
ruz vel alicuiꝰ eoꝝ/ſiue occaſione
dicte tutele bene vel male geſte:
omiſſe vl neglecte: ſiue doli: culpe
vel negligētie noĩe ĩ aliq̄ tenerent
vel dānificarent: illꝺ totū vel tan
tundē de ſuo eis iure legati relin=
quit. Certū tibi tabellioni ſuadeo
ꝙ nō ſis in huiuſmodi abſolutioni
bus valde pꝛõptꝰ niſi eas de ple=
na teſtatoꝛis volūtate ꝓcedere vi
deas: qꝛ poſſent ꝺ facili pupillis
eſſe nociue.

¶ Additio. Aduerte circa id qꝺ
in fine iſtius rubꝛice dicit ⁊ innuit
dñs Rolan. ſcz tutoꝛi dolū remit=
ti poſſe. ſi hoc intelligat de dolo
pꝛeterito planū eſt. nā ille remitti
pōt. vt. l. ſi qs rationes. ff. de libe.
le. ſi vero intelligas de dolo futu=
ro: falſuz ē. nā dolus futurꝰ nullo
modo remitti pōt. l. ſi vnꝰ. §. illud
ff. de pactis. et. l. quidam decedēs
ff. de adminiſtra. tuto. ⁊. l. ſi ſeruꝰ
vetitꝰ. ff. ꝺ le. i. ¶ Itē aduerte ꝙ
qñ alicui tutoꝛi relinquitur libera
tio ſimplicit ēt ꝓ adminiſtratiõe p̄=
terita/nō videt ei remitti dolꝰ nec
res ipſiꝰ teſtatoꝛis q̄ penes eū ſūt
l. aurelio. §. caiꝰ. ff. de libe. le. Sed
huic obſtare videt. l. aureliꝰ. in. §.
titiꝰ. ff. illo ti. Pꝛo ꝯcoꝛdia illiꝰ ⁊
aliarum legū diſtingue breuit ſm
Bar. i. d. §. caiꝰ. qꝛ aut tale legatū
fit pr̄i: et ſine dubio hoc caſu ipoꝛ
tat liberationē a toto. p̄ſumptio
eni ꝓpter naturalē affectū: facit
oĩa patri videri cõceſſa: niſi aliꝺ
ſenſiſſe teſtatoꝛē ab heredibꝰ ap=
pꝛobaretur. ita loquit. d. l. aure=
liꝰ. in. d. §. titiꝰ. Si vero tale lega=
tū fit extraneo: tunc aduerte dili=
genter : qꝛ qñqꝫ teſtatoꝛ ipſe diſ=
ponit et ipſe liberat/et liberatio=
nē relinquit/nō autē grauat here
dē ſuū ꝙ liberet: ⁊ tūc nō videtur
remiſſus dolꝰ: neqꝫ res teſtatoꝛis
q̄ penes ipz tutoꝛē ſunt. hoc caſu
loquit. d. §. caiꝰ. i. l. d. aurelio. cum
ſimil libꝰ. idē ſi grauat heredē ſuū
nō agere: nō aūt grauat vt liberet
vt. l. nō ſolū. §. pe. ff. eo. Sed ſi te=
ſtatoꝛ grauat heredem vt liberet
vel vt quid ſimile faciat: tūc vide
tur remiſſus dolꝰ et obligatio eo=
rū que ex bonis teſtatoꝛis penes
ipſum legatariū ſunt. ita loquitur
textꝰ. in. d. l. ſi qs ratiões. in fine.
ff. de libe. le. Ratio diuerſitatis ē
ſm eundē Bar. vbi. s. nā quando
teſtatoꝛ relinquit nō videt de hoc
cogitare moꝛtꝫ ſcz cogitatiõe tur
batꝰ : facit. §. illud. in auc. de trie.
et ſe. col. iij. et. l. hac cõſultiſſima.
verſi. at cum hūana fragilitas. C.

Dolꝰ a
poſſit r
mitti tu
toꝛi.

Libera=
tio reli=
cta tu
toꝛi nõ
ꝯpꝛehē=
dat do=
lū eiꝰ et
res teſta
toꝛꝭ apꝺ
ipm̄ tu=
toꝛē exi=
ſtentes.

qui teſta. fa. poſſunt. ſed qñ teſta-
toꝛ grauat heredē vt liberet/ vide
tur grauare vt liberet iter viuos.
ſed liberatio iter viuos illud im-
portat vt notat idē Bar. vbi. ſ. er
go. ⁊c. Et ſi diceres heres tenetᷣ
ad liberandū etiā quādo teſtatoꝛ
reliquit liberationeꝫ ſimpliciter.
vt. l. iij. §. nūc de effectu. ff. eo. dic
verū ē/ quia lex hoc vult/ nō ꝙ te
ſtatoꝛ dixerit et ſic nō apparet de
voluntate eius. tene menti et ſis
cautꝰ tu tabellio ī verbis iſtis cō
cipiendis: qm̄ vt patet multū in-
tereſt vtrū ſcribas. liberationem
tali ſuo quondā tutoꝛi reliqͥt/ aut
ab eo nihil exigi voluit/ aut here-
dē ſuū nō agere grauauit: quoniā
illis caſibꝰ nec dolꝰ nec res teſta-
toꝛis penes ipm̄ legatariū exiſtēs
remiſſa videntᷣ. vel ſi ſcribas/ ⁊ he
redem ſuū grauauit vt talē tuto
rē quonda ſuū liberet: qm̄ tūc illa
om̄ia remiſſa videntᷣ vt patet ex
premiſſis. Gerardus mulert.

¶ De forma verboꝝ ꝑ q̄ teſtamētis p̄cedenti- bꝰ et ſequentibus dero- gatur. Rubrica. lvi.

SI teſtatoꝛ memi-
nit ſe aliqđ vel aliqua p̄-
cedentia teſtamenta fe-
ciſſe. vel etiaꝫ ſuſpicatur ꝙ facta
appareant: tutum conſilium eſt ꝙ
illa ſpecialiter reuocet: ne forte in
aliquo eoꝝ aliqđ appoſitū appa
reat propter quod huic poſteriori
p̄iudiciū pararetᷣ. reuocabit autē
hoc modo. Preterea teſtamentū
qđ oli a ſe factū et ſcriptū eſt ma-
nu talis notarij: et omnē aliaꝫ cu
iuſcꝫ generis vltimā volūtatē ha
ctenus a ſe factā/ ſcriptā cuiuſcꝫ
manu reuocauit penitꝰ et fregit
⁊ irritauit. ⁊ lꝫ in eo ſcriptū ſit po
ſterioꝛē aliter nō valere niſi in eo
ꝯtineretᷣ hymnꝰ āgelicꝰ vł glīa in
excelſis deo: vel dñica oratio pat
nr̄ ſcꝫ: vł aliqđ aliđ ꝟbū vł factū
faciendū ꝑ qđ p̄ſerti vltie volūta-
ti derogatū eſt in aliq̄/ tn̄ ea oīa et
ſingula ſpāliter et noīatim iuſſit ⁊
voluit nō valere. nā quoꝝcūcꝫ ꝺ
rogatoꝛiuꝫ et cuiuſcꝫ p̄oꝛis vltie
volūtatꝫ ſe oīno aſſeruit penitere
Qꝫ ſi teſtatoꝛ timeat falſa pꝰ moꝛ
tē eiꝰ teſtamēta ꝓduci: qđ pluries
tpibꝰ nr̄is (ꝓh dolor) cōtigiſſe me
minimꝰ: ⁊ idō velit oībꝰ ſeq̄ntibꝰ ꝺ
rogari ſcribes hoc mō. Itē diſpo
ſuit et mādauit hāc eiꝰ vltimā vo
lūtatē oībꝰ alijs quas eū de cete
ro feciſſe apparuerit pleniſſime
p̄ualere/ et ſi q̄cūcꝫ alia vltia vo-
luntas p̄ter hāc in futurū ꝑ eū fa-
cta dicetᷣ vel apparebit voluit il-
lā penitꝰ non valere: nec vllū effe
ctuꝫ hr̄e: nec vllā ei fidē adhiberi
niſi in eo fieret mētio de verbo ad
verbū p̄ntis vltime volūtatꝫ. Ut
ſic: niſi ī ea ſcriptū eſſet/ felix quē
faciunt. ⁊c. vel aliqđ aliud ꝟbū ab
ſconſū et celatū qđ tibi placuerit
ponere. De materia iſta dictū eſt
ſupra. ī ru. ſi teſtatoꝛ voluerit p̄ce
den. vel ſubſe. ſuis vlti. volun. ⁊c.

¶ Qualiter adiciatᷣ pe na p̄cepto vł ꝓhibitiōi teſtatoꝛꝭ. Rubrica. lvii.

MUltotiēs ꝯtin-
git ꝙ teſtatoꝛ pꝰ moꝛ
tē ſuā fieri p̄cipit vel
fieri ꝓhibꝫ qđ heres
ſuare neceſſe nō hꝫ niſi metu pe-
ne legati p̄ſtādi coarceatᷣ: qđ ſi fa
ctū fuerit ita dices. Itē voluit di
ſpoſuit ⁊ mādauit ꝙ filij ſui ſimł
⁊ cōitᷣ habitēt ⁊ ad diuiſionē oīm
bonoꝝ cōmuniū nō ꝑueniāt vſcꝫ
ad. x. vel. xx. ānos poſt obitū ipiꝰ
teſtatoris. vł ſic q̄uiſcꝫ q̄ minoꝛ eſt
inter eos ꝯpleuerit. xxv. annū ſue
etatis: ꝙ ſi ꝯ factū fuerit vel ꝙ ſi
aliq̄ eoꝝ ceteros ad diuiſionē ꝓ-